

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
לשכת השרה

כ"ח אלול, תשפ"ה
21 ספטמבר, 2025

לכבוד
שר האוצר - בצלאל סמוטריץ'
באמצעות דוא"ל:

נכבדי,

הנדון: קריאה בהולה להקמת קרן ייעודית לשיקום ים המלח – הזדמנות היסטורית לקראת

חידוש הזיכיון

בהמשך למכתבי מתאריך 7.7.25, בנושא שבנדון ולאחר שלא התקבלה כל תגובה לפנייתי הקודמת, אני חוזרת ופונה אליך בקריאה בהולה להקמת קרן ייעודית לשיקום ים המלח במסגרת ההיערכות לתקופת הזיכיון הקרובה.

ים המלח הוא נכס לאומי מהמעלה הראשונה, אשר שורשיו של העם היהודי כרוכים בו; הנקודה היבשתית הנמוכה בעולם, בעל תכונות מרפא, ערכי טבע ייחודיים ואתרי מורשת הכוללים שרידי התיישבות יהודית עתיקת יומין. משום כך, הוא מהווה מופת להתיישבות החלוצית בת זמננו. לצד זאת, הוא מוקד משיכה משמעותי לתיירים מהארץ ומחו"ל. אתר מצדה ושמורת הטבע נחל דוד הן מהמטוילות בשמורות הטבע בארץ. משאבי הטבע הטמונים בים המלח ובסביבתו שייכים לציבור ומוחזקים בנאמנות בידי המדינה למען הציבור. **אל לנו להפר חובת נאמנות זו.**

מפלס ים המלח ירד בכ-40 מטרים מאז ראשית שנות ה-80, והוא ממשיך לרדת בקצב ממוצע מדאיג של כ-1.2 מטרים בשנה. עלינו מוטלת החובה לפעול לשינוי מצב זה. בשל ירידת המפלס וסכנות הבולענים, מרבית חופי האגן הצפוני סגורים ומגודרים. תשתיות ושטחים חקלאיים של ההתיישבות באזור נפגעו וננטשו. אתרי תיירות דוגמת חמי שלם, חמי עין גדי, חוף מינרל, חוף עין גדי ועוד נסגרו לצמיתות. אתרי מורשת דוגמת מצד קדרון ושרידי העיר המקראית בית הערבה אינם נגישים לציבור. מערכות אקולוגיות נפגעו קשות. שטחים ייחודיים נוספים, דוגמת מפרץ צאלים, נמצאים בסכנה בשל הפעילות התעשייתית באזור.

בשם אהבת הארץ, הדאגה המוסרית לדורות הבאים והמחויבות הממשלתית ליישובי הגבול באזור, קיים הכרח מיידי להתגייסות לאומית לשיקום אגן ים המלח.

אדגיש כי לצד הנזקים החמורים, קיים פער משמעותי במנגנון הכלכלי הנדרש להתמודדות מערכתית ומתמשכת עם הפגיעה בערכי הטבע שבאזור. עלינו ליצור כלי ייעודי, יציב וארוך-טווח שיבטיח השקעה עקבית בראייה רחבה עבור שיקום האזור. היעדר מנגנון כזה יהווה הנצחה של מצב בלתי נסבל - של הידרדרות מואצת מבלי יכולת להתמודד עם ההשלכות הסביבתיות והחברתיות של הפגיעה האזורית המתמשכת. ניסיון עשרות השנים האחרונות, הוכיח כי ללא מקור תקציבי מוגדר, שיקום ים המלח וסביבתו, נדחק לשוליים.

בשל כך, יש לפעול באופן דחוף להקמת קרן לשיקום ים המלח על בסיס שיעור שייקבע מתקבולי המדינה מהזיכיון העתידי. כיוון שפעילות הזכיון גורמת לנזקים סביבתיים ניכרים, ובנוסף, שאיבת המים על ידי הזכיון אחראית לכרבע מירידת מפלס ים המלח, אך מתבקש כי חלק מתקבולי המדינה מפעילות זו יופנה חזרה לצמצום היקף הפגיעה. הקמת קרן ייעודית תעגן בחקיקה מענה ודאי וארוך טווח לצורך בהבראת ושיקום האזור. קרן לשיקום ים-המלח תוכל גם להוות מקור מימוני להקמת מובל ימים אשר יאפשר מיתון או בלימה של קצב ירידת המפלס, לצד תועלות נוספות (ייצור אנרגיה הידרו-אלקטרית, התפלת מים, תיירות ונופש).

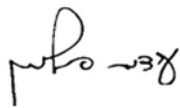
על תיקון זה להיות מעוגן במסגרת חוק הזיכיון החדש, שאילולא כן, לא אוכל לסמוך את ידי על חקיקה זו.

אין לי ספק כי השקעה ארוכת טווח באזור, מלבד היותה צודקת וראויה, גם תניב תועלות ישירות ועקיפות למדינה, בחיזוק ההתיישבות באזור, בפיתוח התיירות, ובפתיחת אתרי טבע נוספים לטובת הציבור.

לאור זאת, אני שבה ומדגישה: **חידוש הזיכיון הוא נקודת זמן קריטית, המהווה הזדמנות היסטורית לתיקון, שאל לנו להחמיץ.** רק הקמה של קרן ייעודית לשיקום סביבת ים המלח, בדומה למנגנונים קיימים ומוכחים - דוגמת הקרן לשטחים פתוחים והקרן לשיקום מחצבות - תאפשר למדינה להבטיח שמירה על ערכי טבע ומורשת נדירים, לצד המשך פעילות כלכלית אחראית. זוהי חובתנו כלפי הסביבה והדורות הבאים.

אודה לתגובתך הדחופה בעניין.

בברכה,

עידית סילמן

השרה להגנת הסביבה